

III konwencja muzyki polskiej

panel dyskusyjny:

Niepubliczne i samorządowe publiczne szkolnictwo muzyczne –
jego rola i warunki prowadzenia działalności

PODSUMOWANIE

moderator:

Jerzy Kornowicz, Związek Kompozytorów Polskich

paneliści:

- Ewa Sulikowska, Społeczna Szkoła Muzyczna I st. im. Wojciecha Kilara w Warszawie,
- Lidia Skrzyniarz, Departament Szkolnictwa Artystycznego i Edukacji Kulturalnej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- Tadeusz Płachta, Urząd Miejski w Czchowie

Szkoły niepubliczne to takie, które są prowadzone przez tzw. 3 sektor – pozarządowy (stowarzyszenia, fundacje) a także sektor komercyjny (firmy). Mogą one po uzyskaniu przez nie praw szkoły publicznej otrzymywać dotacje. Uzyskanie praw ma miejsce na podstawie oceny jakości nauczania przez Komórkę MKiDN – Centrum Edukacji Artystycznej. Dotacja dla takich szkół jest przekazywana bezpośrednio przez MKiDN. Wysokość dotacji do marca 2017 roku wynosiła połowę wysokości dotacji dla szkół państwowych, czyli nieco ponad 700 zł. na ucznia. Od marca 2017 roku dotacja ta została zmniejszona do ¼ wysokości dotacji dla szkół państwowych, czyli ok. 300 zł na ucznia. Szkoły samorządowe prowadzone są przez jednostki samorządu terytorialnego. Programowo podlegają MKiDN, ich kompetencje także kontroluje CEA MKiDN, zaś kwota subwencji jest równa kwocie subwencji dla szkół państwowych i wynosi ok. 1500,- zł na ucznia. Subwencja dla samorządowych szkół muzycznych jest częścią subwencji dla wszystkich szkół danej jednostki samorządu terytorialnego przekazywanej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i jest przedmiotem swobodnego dysponowania przez te jednostki, czyli nie cała musi trafić do szkoły muzycznej. Ta okoliczność bywa ukazywana jako przejaw swoistego „skoku na kasę” niektórych samorządów, co ma pozwolić realizować im inne potrzeby samorządu niż te będące celem subwencji. Ilościowo poszczególne rodzaje szkół muzycznych i

i II stopnia pod względem podmiotu prowadzącego wyrażają się liczbami: 215 państwowych, 95 samorządowych, 95 niepublicznych z uprawnieniami do dotacji i 132 niepubliczne bez takich uprawnień (dane z raportu IMiT z roku 2014). Czyli większość to szkoły niepaństwowe, połowa zaś to niepubliczne. W zjawisku tym upatrywano przejaw decentralizacji szkolnictwa, realizację inicjatyw oddolnych, odpowiedź na lokalne zapotrzebowania, instrument wzbogacania oferty edukacyjnej i zapewniania możliwości rozwoju kulturowego także w miejscowościach oddalonych od dużych ośrodków kulturalnych.

Tematyka panelu wynikała z obaw środowisk związanych z niepublicznymi i samorządowymi publicznymi szkołami muzycznymi I i II stopnia o stabilność polityki finansowej i programowej MKiDN wobec tych szkół. P. Ewa Sulikowska – dyrektor podwarszawskiej szkoły prowadzonej przez fundację i kształcącej 60 uczniów poinformowała, że obawy te nasiliły się, kiedy od marca 2017 roku, a więc w trakcie trwania roku szkolnego, obniżono o połowę dotacje dla niepublicznych szkół muzycznych funkcjonujących na prawach szkół publicznych i że obniżenie dotacji już spowodowało zmniejszenie oferty programowej oraz zajęcia ponadprogramowe, jak orkiestra instrumentów dawnych. Tadeusz Płachta – działacz samorządu gminnego w Czchowie prowadzącego szkołę liczącą 700 uczniów co stanowi 1/3 wszystkich uczniów szkół powszechnych (co stanowi jakość wyjątkową) wyraził z kolei obawy o równość traktowania samorządowych szkół muzycznych względem szkół „rządowych”. Obie strony obawy swoje uzasadniały zarówno w aspekcie finansowym jaki i ustrojowym: jaki typ szkoły będzie uznany dla edukacji artystycznej za optymalny i jakie będzie ich sprofilowanie programowe – na ile mają być skoncentrowane na edukacji profesjonalnej, na ile mają za cel także oddziaływanie umuzykalniające i pro-kulturowe.

P. Lidia Skrzyniarz reprezentująca instytucję odpowiedzialną za nadzór programowy przedmiotowych szkół oraz bezpośrednio finansowane szkół niepublicznych, zaś pośrednio – poprzez Ministerstwo Edukacji – samorządowych szkół publicznych, wyraziła pogląd, że obniżenie dotacji dla szkół niepublicznych wynika przede wszystkim z ograniczonych możliwości finansowych MKiDN przez konieczność spłacania ok 200 mln złotych zaległych dotacji dla szkół niepublicznych, które mając prawo do takich dotacji nie uzyskiwały ich w latach ubiegłych. Do tego rodzaju operacji MKiDN zostało zobligowane zaleceniem pokontrolnym NIK. P. L. Skrzyniarz poinformowała także, że szkoły niepubliczne działające na prawach publicznych nie są przedmiotem redukcji systemowej wynikającej z koncepcji ograniczania edukacyjnej aktywności sektora pozarządowego. A także, że wszystkie podmioty prowadzące szkoły muzyczne będą tak samo traktowane pod względem wymogów programowych, które to wymogi będą musiały być w pełni realizowane. Obecne obniżenie dotacji dla szkół niepublicznych potrwa kilka lat. W tym

roku wypłacono 20 mln. zł zaległych dotacji wobec wspomnianych 200 mln. kwoty całościowej. P. L. Skrzyniarz wyraziła swoje przekonanie, że w edukacji umuzykalniającej a więc nieprofesjonalnej wielką rolę będą odgrywały szkoły powszechne, zaś głównym celem artystycznych szkół muzycznych będzie edukacja profesjonalna.

Moderator panelu zauważył, że sektor pozarządowy może mówić o nierównym traktowaniu względem sektora publicznego, gdyż jego kosztem spłacane są zobowiązania rządowe i tylko ten sektor ponosi tego konsekwencje. Powoduje to już teraz zawężenie oferty programowej szkół niepublicznych, podniesienie czesnego i obniżenie wynagrodzeń kadry pedagogicznej. Wobec szkół niepublicznych została uruchomiona procedura zawężająca ich możliwości edukacyjne przy deklaracjach zwiększenia wymogów programowych. Uruchamia to łańcuch przyczynowo-skutkowy prowadzący do prawdopodobnej degradacji sektora artystycznych szkół niepublicznych i powrotu do monopolu państwa w nauczaniu artystycznym. Moderator wyraził też wątpliwość co do realnego zwiększenia jakości edukacji umuzykalniającej w szkołach ogólnokształcących w przewidywalnym czasie wobec już mającego miejsce obniżenia oddziaływania umuzykalniającego realizowanego przez niepubliczne szkoły muzycznej z powodu zmniejszenia wysokości dotacji.

Konkluzje szły w następujących kierunkach:

1. Pożądana i oczekiwana jest przejrzystość artykułowania wzajemnych intencji co do działań bieżących i kierunkowych; rzecz jasna, więcej możliwych aspektów jest po stronie rządowej jako decydenta;
2. Konieczny jest dialog pomiędzy MKiDN a podmiotami prowadzącymi szkoły muzyczne, pożądane byłoby utworzenie sformalizowanej platformy takiego dialogu w rodzaju rady ds. szkolnictwa muzycznego z reprezentacją organizacji pozarządowych i samorządowych;
3. Oczekiwanie jest wzajemne poszanowanie i respekt dla wieloletniego dorobku szkół muzycznych bez względu na status podmiotów je prowadzących;
4. Należy uniknąć „wylania dziecka z kąpielą” czyli dezintegracji nauczania umuzykalniającego jako skutku wzmocnienia nauczania profesjonalnego, a tym samym destrukcyjnej zmiany warunków ekonomicznych funkcjonowania szkół niepaństwowych;
5. W ocenie efektywności nauczania może być przydatnie stosowanie algorytmu wiążącego wysokość dotacji i subwencji z efektami kształcenia artystycznego, algorytmu stosowanego dla wszystkich szkół bez względu na status podmiotu prowadzącego, z uwzględnieniem ilości osób nauczanych, promowanych, zdających do szkół muzycznych wyższego szczebla, biorących udział w konkursach, laureatów konkursów i innych

parametrów. Zastosowanie takiego algorytmu z jego odniesieniem do wysokości dotacji może zobiektywizować ocenę jakości kształcenia profesjonalnego wobec efektów umuzykalniających tego kształcenia. Innymi słowy: im większa dotacja dla szkoły, tym większe oczekiwania efektów w zakresie kształcenia profesjonalnego.

Panel przebiegał w bardzo dobrej atmosferze, na co miała wpływ otwartość i rzeczowość formułowania opinii przez wszystkich uczestników panelu.

REKOMENDACJE

Rekomendacje horyzontalne

Lp.	Rekomendacja	Klasa rekomendacji	Adresat rekomendacji	Proponowany sposób wdrożenia
1.	Przejrzystość artykułowania wzajemnych intencji co do działań bieżących i kierunkowych - w szczególności po stronie rządowej jako decydenta	1	MKiDN, MEN, podmioty pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego prowadzące szkoły muzyczne	Przekazanie rekomendacji - wobec MKiDN - korespondencyjne, wobec jednostek Samorządu terytorialnego i podmiotów prowadzących szkoły muzyczne wobec podmiotów biorących udział w Konwencji - korespondencyjne, wobec innych jednostek i podmiotów - zawieszenie na stronie internetowej IMiT.
2.	Należy uniknąć strat w sferze umuzykalnienia jako skutku wzmocnienia nauczania profesjonalnego	1	MKiDN, MEN	Przekazanie rekomendacji - wobec MKiDN - korespondencyjne, wobec jednostek Samorządu terytorialnego i podmiotów prowadzących szkoły muzyczne wobec podmiotów biorących udział w Konwencji - korespondencyjne, wobec innych jednostek i podmiotów - zawieszenie na stronie internetowej IMiT.

Rekomendacje operacyjne

Lp.	Rekomendacja	Klasa rekomendacji	Adresat rekomendacji	Proponowany sposób wdrożenia
1.	Utworzenie sformalizowanej platformy dialogu w rodzaju rady ds. szkolnictwa muzycznego z reprezentacją organizacji pozarządowych i samorządowych, której zasadą byłby poszanowanie i respekt dla wieloletniego dorobku szkół muzycznych bez względu na status podmiotów je prowadzących	1	MKiDN	Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

2.	<p>Wypracowanie algorytmu wiążącego wysokość dotacji i subwencji z efektami profesjonalnego kształcenia artystycznego obejmującego ilość absolwentów, podejmowanie przez nich edukacji wyższego szczebla, udział w konkursach i nagrody konkursowe i in. Stosowanie algorytmu będzie sprzyjało utrzymaniu edukacji umuzykalniającej w przedmiotowych szkołach przy założeniu, że edukacja ta jest finansowana ze środków spoza dotacji lub subwencji edukacyjnej, np. w opłat rodziców i środków własnych podmiotów prowadzących szkoły muzyczne. Zastosowanie takiego algorytmu z jego odniesieniem do wysokości dotacji powinno zobiektywizować ocenę jakości kształcenia profesjonalnego wobec efektów umuzykalniających tego kształcenia wg. zasady: im większa dotacja dla szkoły, tym większe oczekiwania efektów w zakresie kształcenia profesjonalnego.</p>	1	MKiDN	Praca Centrum Edukacji Artystycznej i w ramach ww. postulowanej Rady Szkolnictwa Artystycznego
----	---	---	-------	--

Rekomendacje horyzontalne – związane z długofalowymi procesami, wieloletnimi programami, tendencjami

Rekomendacje operacyjne – konkretne projekty do realizacji w ciągu najbliższych 12 miesięcy

Rekomendacja – zwięzła i jednoznaczna; można powołać się na zewnętrzne źródła informacji (np. przeprowadzone badania)

Klasa rekomendacji – klasa odpowiadająca klasyfikacji z systemu rekomendacji (1 – pilna i ważna, 2 – pilna lub ważna, 3 – bieżąca)

Adresat rekomendacji – instytucja (instytucje, osoby) odpowiedzialna za wdrożenie rekomendacji.

Sposób wdrożenia – syntetyczne przedstawienie sposobu wdrożenia rekomendacji.